

תאריך: כסלו תשפ"ג

יקותיאל אוהב ציון

אב"ד "טובה ראייתה"

ורב בעיה"ק "טבריה" ת"ו

אודות הפולמוס על החומש "פשוטו של מקרא"

כבוד ידיד נפשי ואהובי
כמהר"ר שמואל זלמן גופין שליט"א

הנני להשיב לשאלתו הישנה אודות דעת קדשו של מרנא ורבנא הגר"ד קוק שליט"א אודות החומש הנפוץ "פשוטו של מקרא", שבתקופה האחרונה קמו כמה וכמה ליתן דופי על הפירוש ועל עורכיו, וכתבו על זה מחאות וחברות.

א. ביום ששי עש"ק פרשת וישלח נשאל מרנא הגר"ד קוק שליט"א על אודות הפירוש "פשוטו של מקרא" שנפוץ בשנים האחרונות, ויש עליו עוררין מכמה כיוונים, ויש רבים שגנזו הספרים והוציאו מבי מדרשא, ואמר רבינו שליט"א שהחומשים הללו נמצאים בחדרו, וכפי הידוע לו הם חומשי פלא...

ב. ואמרו לרבינו שליט"א שלא מדברים על "רש"י כפשוטו", אלא על "פשוטו של מקרא", ו"מקרא מלא", ואמר מרנא שליט"א שאת זה לא ראה מעולם, אך כמדומה לו שגם את זה יש בחדרו, וביקש לבחון בעיניו את הפירוש...

ג. לאחר שעיין רבינו שליט"א עיון ממושך בפרשת מצורע ובכמה מקומות - אמר שזה ביאור נפלא, וכבר עכשיו ראה שם דברים מועילים, ובודאי שלכל אחד יכול להיות תועלת מזה, כיון שרש"י מפרש רק פסקי פסקי מן המקרא, ופעמים שהאדם לא מבין מספיק את פסוקי התורה ואין לו רש"י על זה, והם עשו מלאכה נפלאה...

ד. ונשאל רבינו שליט"א, אם כן למה יוצאים כ"כ נגד הפירוש הזה, ואמר רבינו שליט"א זה כמו שיוצאים נגד ארגון "הדברות", שעושים פעולות גדולות לקדש את שם ה' ברבים... וזה ברור לכל מי שאינו עיור, שעיקר מגמת הפעולות הללו

תאריך: כסלו תשפ"ג

יקותיאל אוהב ציון

אב"ד "טובה ראייתה"

ורב בעיה"ק "טבריה" ת"ו

נובעת ממה שהם מפחדים על הכבוד שלהם, ורק הכסא אגדל ממך, ולכן מנסים להוריד את קרנם של ראשי ארגון הדברות...

ה. והזכיר רבינו שליט"א את שמו של אחד מראשי הנלחמים נגד ארגון "הדברות", ואותו אחד קורא לעצמו "רב"... אבל בקושטא אינו ראוי כלל לתואר "רב", והוא חושש על כבודו ועל כסאו, ותו לא. נרבינו שליט"א לא נכנס לעצם הטענות וכו', וכפי שראיתי בפעם אחרת שהצעתי בפניו איזה דבר שעשו בארגון הנ"ל, ואמר שהוא מסופק, רק דיבר על הרעיון הכללי של "המחאה הנוראה" נגד הארגון, משל היו "רפורמים", והמניע לכל זה הוא תאוות הכבוד].

ו. וסיפר מרנא שליט"א, שפעם בא אליו אחד בטענה, למה אתה מעודד לשמוע את שיריו של ר' שלמה קרליבך, הרי הוא לא היה "משלנו", ואמר רבינו שליט"א, אותו אדם אינו מגיע לקרסוליו של ר' שלוימל'ה, רק שהוא היה "נגוע" מחמת שיש לו שירים ג"כ, וכל חפצו ומגמתו למוטט את קרנו של ר' שלמה בשביל לרומם את קרן עצמו... ורק מי שהוא עיור לא שם לב לבעיות הללו.

ז. ואמר רבינו שליט"א, שהוא מרגיש שיש כאן איזה מדפיסים שכנראה מדפיסים ביאור אחר על התורה, והמסחר שלהם נפגם מחמת הפפורלריות של "פשוטו של מקרא", ולכן הם החליטו בשם "מלחמתה של תורה" לצאת נגד החומש הנ"ל, והכל הבל... ובדורינו, כל אחד יהנה מפירוש זה, הן מ"רש"י כפשוטו" שהוא נפלא, והן משאר הדברים החונים שם, כ"פשוטו של מקרא" וכו'... ר' חיים קניבסקי לא היה צריך ביאור כזה, אבל גם הוא היה נהנה מזה...

ח. וחכם אחד [הגרד"ג שליט"א] אמר לרבינו שליט"א שיש דברים שמפרשים לא כמו רש"י, כגון בפרשת וירא ששאלו המלאכים איה שרה אשתך והשיבם "הנה באהל", ורש"י פירש דצניעות היתה בה, ובביאור הנ"ל הביאו ביאור נוסף, שעדיין לא היו לה ילדים ולכן לא היתה נוהגת כדרך הגבירות היוצאות

תאריך: כסלו תשפ"ג

יקותיאל אוהב ציון

אב"ד "טובה ראייתה"

ורב בעיה"ק "טבריה" ת"ו

עם ילדיהן, [שו"ר שכן הביא דוגמא זו בקונטרס "ויבינו במקרא" עמ' עמוד נ].
ואמר מרנא שליט"א, הרי פירוש רש"י מונח על הספר, והם הביאו פירוש זה
מדברי האברבנאל ולא מלבם המציאו, וזה ביאור יפה ע"ד פשט...

ט. והאמת שאם היינו רוצים להתפלמס ולבדוק בציציותיהם של כל
המדפיסים, הרי שהיינו מוצאים בחיפוש מחיפוש ונר מנר כל מיני "בעיות"
במהדורת "שוטנשטיין" ו"מתיבתא" וכו', אלא שכפי הנראה המכון של "פשוטו
של מקרא" אינו "מקושר" מספיק עם מי שצריך להיות מקושר, ולכן יש למחות
עליו בשם שמירת "פך השמן הטהור". וקצרתי מאד כי אין רצון ה' להכביר
מילין בהני מילי, ודי בזה למבין.

י. וידעתי גם ידעתי, שאותם אלו ששמו להם למטרה להלחם כנגד הביאור
הנ"ל, או מצד רצונם לקדם חומשים אחרים, [וידוע דאיכא חומש אחר ע"ד
הנ"ל], או בשביל להפיק זממם בכל תקופה לעשות מלחמה נגד אדם אחר או
מכון אחר, והכל בשם המחלוקת לשם שמים, שכבר אמר ר"י פור"י הגר"י
צדקה זיע"א, שממחלוקת זו הוא מפחד הכי הרבה, כי... "סופה להתקיים"...
ובעלי המחלוקת מקבלים המון חיזוק לקיים את יצר המחלוקת שמקונן בהם.

והמסכנים הידועים הללו מכת "ואתפלג קרח", ימשיכו במחלוקתם וידברו
סרה גם נגד דעת מרנא שליט"א, [כפי שעשו כאשר אמר את דעתו בענין
הבחירות, ואכמ"ל], אך אני את דבריו של רבינו שליט"א הבאתי בנקיות וטהרה
ללא חת ומורא, וישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם.

בברכה רבה

יקותיאל דטבריה

